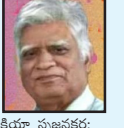

అయిదుగురు అజ్ఞానయుధాలు జమ్మిచెట్టు పూజతో నాశనమీ శత్రువులు-అవరోధాలు. -కె. ఎం. కె. మూర్తి సికింద్రాబాద్	జీవితం జీవితం మనిషి బ్రతుకు దబ్బుకు సంసారానికే అంకితం -కవీశ్వరరావు అశోక్ బాబు హైదరాబాద్	స్వరూపులు ప్రతిభా స్వరూపులు సెల్:9849297958 అవార్డులు గ్రహచారము అనవసరంగా మాటలు పడుతుంటే అది విచారము -మనస్సు సుధాకర్ విజయవాడ	సంధానము ప్రధానము వివాహము వైదిక సంప్రదాయంలో విశిష్ట విధానము. -పుష్ప వేణుకర్తా ఒడిశా. గొప్పలు కుప్పలు అహం ఎక్కువైతే మనిషికి తప్పువుగా తిప్పలు -నీలాంజన	ప్రేమించాలి అలోచించాలి కోపం అసూయ తగ్గించుకు ఓర్పుతో జీవించాలి -బోగ్గవరపు శ్రీమన్నారాయణ పాలన మేలన అక్రమార్గన వినర్హిస్తే పేదరికం అమృతమే నిర్భయాలన -జైమ. కందుకూరి

నేటినిజం

నాటినిజం

website:www.netinijam.com   E-mail : netinijam93@gmail.com   website: www.netinijam.com

2 హైదరాబాద్   ఎడిటర్: భైరవ దేవదాస్   సెల్:9000065433   గురువారం 22-10-2026

అనితా(ంత)రంగం ఈ ఆలోచన ప్రవాహం

యువతకు ధైర్యం "స్ఫూర్తి శిఖరం"

ప్రతులు:
కార్యం శ్యాం కుమార్
9441143848

ప్రచురణ:
కార్యం శ్యాం కుమార్
9441143848

ప్రచురణ:
కార్యం శ్యాం కుమార్
9441143848

దేశానికి యువశక్తి కీలకం ఆ యువశక్తి సన్నాధంలో పరునించేలా చూడడం నేటి సమాజ అవసరం. ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు కోసం ప్రతి యువత కష్టపడాలి తమ విలువైన ఆలోచనలను పంచాలి. యువతను ఉత్తేజపరిచేలా కార్మిక సాధన జరగాలి. ప్రోత్సాహక మార్గాలు తెరుచుకోవాలి పడునైన సూచనలు అందించాలి. ముఖ్యంగా యువ తల్లి సీరియస్ నెస్ పెరగలి యువతకు ప్రతి పల్లెలో ఆదర్శపరిమిత వారు కనిపించాలి. యువతరం నిరాశ నిస్సహాయత లోను కాకుండా గొప్పగా చదివే విధంగా ప్రోత్సాహం అందాలి. ఇది ప్రభుత్వంతో పాటు సమాజ బాధ్యత. ఎన్ని కష్టాలు నష్టాలు ఎదురైనా తమ లక్ష్యం సాధించాలన్న తపన పెరగాలి. మహానీయుల సూక్తి వాక్యాలను చదివి ఆదరణలో పెట్టాలి అప్పుడే చేయాలిని కర్తవ్యం బోధపడుతుంది. సాటివారిని పెద్దవారిని గౌరవించాలి. ఈరోజు సమాజంలో చెడు పరిస్థితియింది. ఎక్కడ చూసినా చెడు యువతను ఎక్కువగా ఆకర్షిస్తున్నది. నైతిక విలువల పతనం తారాస్థాయికి చేరుకుంది. పుస్తక పఠనం తగ్గిపోతున్నది. ఒక పుస్తకం చదివితే ఒక జీవితాన్ని చదవవచ్చు పుస్తకం ఒక మంచి మిత్రుడు ఆ పుస్తకం మనకెన్నో విషయాలను నేర్పిస్తుంది. మహానీయుల మంచి నీతి వాక్యాలు మన జీవితాలను బాగుచేస్తాయి మన జీవితాలను సమాధానం చెలికి చూపిస్తాయి. మనిషి జీవన గమనంలో పుస్తకం ఒక మార్గం. ఒక సమాధానం. మేటి పుస్తకాలను ఎంపిక చేసుకోవాలి అబ్బుల కలాం యువతకు ఎన్నో సూచనలు ఇచ్చారు. తన జీవితమే యువతకు ఆదర్శం. ఆ మహానీయుని బోధనలు ఎంతో విలువైనవి ఆయన గురించి అధ్యయనం చేయడం నేటి యువత బాధ్యత అబ్బుల కలాం గారు చెప్పిన విషయాలను కళాత్మకంగా కవితగా చెప్పగలిగితే మరింత సులువుగా విషయం బోధపడుతుంది. అలాంటి మేటి ఆలోచన ఒక యువకుడికి కలిగింది. ఆతడు అబ్బుల కలాం గారిని ఆయన రచనలను అధ్యయనం చేశాడు. స్వతహాగా కవి గనుక దేశంలో ఎవరూ చేయని సాహసం చేశాడు. తన మేధస్సును జోడించాడు కవితాత్మకతను రంగరించాడు సాంధ్యార్థి కూర్చున్న సాహసం చేయడం నేర్చుకున్నాడు. ఎంతోమంది మేధావులను కలిశాడు. వారు పలికే మాటల్లోని విలువైన సమాచారం మదిలో నింపుకున్నాడు పుస్తకాలతో కుప్పకట్టాడు. ఒక జ్ఞాన తపస్విలాగా మారాడు. ఆ జ్ఞానాన్ని పుస్తక రూపంలో తెచ్చి మనందరినీ ఆలోచింపజేస్తున్నాడు. ఆ బీద విద్యార్థి ఎన్నో కష్టాలను ఓర్చి మనందరినీ ఆశ్చర్యపరచేలా సాహసం చేసి మనకు అందిస్తున్న నేటి సమాజానికి అవసర మయ్యే విలువైన జ్ఞాన సముద్రం లాంటి పుస్తకమే "స్ఫూర్తి శిఖరం"

ఎన్నో లోతైన భావాలు ఎన్నో గాంభీర్యమైన వదాలు ఎన్నో ఆలోచించజేసే సత్యాలు మేధస్సును రంగరించే అక్షరాలు ఎన్నో జీవితాలను అనుభవిస్తే కానీ బోధపడని ఆలోచనలు ఒక తపస్వి తపస్సు పూర్వయిన తర్వాత పలికే వాక్యాలు స్ఫూర్తి శిఖరం పుస్తకంలోని ప్రతి కవిత ఒక అద్భుతం లాంటిది. ప్రతి కవితలో ఒక జీవితం ఉంది. ప్రతి మాక్యంలో ఎన్నో నందేశాలు ఉన్నాయి. యువత, కార్మిక, కార్మిక కుమార్తె ఆదర్శం, లక్ష్యం ఈ కవి నేర్పించే బోధన జ్ఞానం. ఈ కవి సరసార్థం. మనం ఎంతోమంది కదిలించే కవులను చూసాం. వారి కవితలను చదివాం. ఒక్కొక్కరిని ఒక్కో ప్రత్యేకత. అలాంటి మేటి పుస్తకాల సరసన ఈ యువకుని స్ఫూర్తి శిఖరం నిలుస్తున్నది. స్ఫూర్తి శిఖరం ఈ పుస్తకానికి అక్షరాలా సరిపోయే శీర్షిక. ఈ పుస్తకంలో కదిలింది ఆలోచన రగిలింది కార్మికులను మనం ఎన్నో కవితలు ఉన్నాయి. పుస్తకాలు ఎన్నో ఉన్నా మేటి పుస్తకాలుగా కొన్ని

సాయం, బాధలో ఉన్నవారికి కొంచెం ఓదార్పు, అందించడమే మానవత్వం. కానీ అన్నీ తెలిసిన మనం అహం ప్రదర్శిస్తుంటాం. ఈ విషయమే కవి తెలుపుతూ స్ఫూర్తి పదిలిపెట్టమంటాడు

ధనం ఉంటే
ధనవంతుడు అవుతాడు
అదే
ధానం చేస్తే
భగవంతుడు అవుతాడు
అలాగే నిస్సహ సాధించడం కష్టం
అనే కవితలో
కష్టాలను
కూడా తెలియాలి
నిస్సహ సాధించడం
కష్టమని.....
అదేవిధంగా మృదులం
కవితలో
అవిష్కరణకు
సరైన వయస్సు
ఉండదు
ఆలోచన పట్టగానే
ప్రపంచాన్ని మార్చే
శక్తి వుంటుంది. అంటాడు కవి
కవి చెప్పినట్లుగానే ఈ పుస్తకం ఆలోచన ఒక ప్రభావం. తల్లితన ప్రతి ప్రశ్న ఒక మార్గానికి దారి. నవ యువత తడబడక ఆలోచనల తేజంతో మనకు కు సాగాలి. అలాగే అగ్నిపరీక్ష అనే కవితలో

భయన్ని
చూసి
వెనకడుగు
వేయకు.
అది నిస్సహ
అపే గ్రహణం కాదు
నిస్సహ
మెరిపించే
అగ్నిపరీక్ష
మాత్రమే..... అంటాడు కవి
ఇలా ఈ పుస్తకం నిండా యువతకు స్ఫూర్తినిచ్చే నందేశాలు ఎంతో కదిలిస్తాయి. ఈ పుస్తకం చదివితే యువత గమ్యం ఏమిటో తెలుస్తుంది. నిరాశ నిస్సహల దారం చేసి చైతన్యవంతలై చేస్తుంది. పట్టుబట్టడం పెంచుతుంది పరిస్థితులకు ఎదురు నిలబడే ధైర్యాన్ని అందిస్తుంది. యువతకు బాగుండు ఈ పుస్తకంలోని అక్షరాలు. సామాన్యుడి కోడు ఈ పుస్తకంలోని వాక్యాలు.

కవి కార్యం శ్యాం కుమార్ నిత్య పోరాట సంఘర్షణ లోంచి ఉద్భవించిన ఈ కవితలు ప్రభావం సృష్టిస్తున్నాయి. ఈ పుస్తకంలోని అక్షరాలు చైతన్యం నిండి రెపరెపలాడుతున్నాయి. ఆలోచనలు అయ్యి మార్గ దర్శనం చేస్తున్నాయి. ప్రతి ఒక్కరి కదిలిస్తున్నాయి. కార్యం శ్యాం కుమార్ అబ్బుల కలాంను మనస్సు నిండా నింపుకున్నాడు. ఆ మహా జ్ఞాన తపస్విని అధ్యయనం చేశాడు. ఆయన ఆదర్శాలను కదిలించే కవితలను చేశాడు. యువతతోనే ఆదర్శ సమాజం సాధ్యమని నమ్మి యువత తన కవిత వస్తువుగా మలిచాడు. ఇదొక మహా కావ్యం. నేటి సమాజానికి అవసర మయ్యే గ్రంథం. ప్రతి యువకుడి చేతిలో ఉండాలి పుస్తకం. ప్రతి ఇంట్లో అందరూ చదవదగిన పుస్తకం.

ఈ పుస్తకంలో సుమారు 400 కవితలు ఉన్నాయి. ఇది ఒక సుదీర్ఘ కవితా సంపుటి కార్యం శ్యాం కుమార్ బీద విద్యార్థి అయినప్పటికీ ఎన్నో కష్టపట్టాడు ఎదుర్కొని ఎం ఎస్ సి ఎమ్మెస్సీల దబ్బా వంటి లాంటి ఉన్నత చదువులను చదివిన వారు ఈ పుస్తకంలోని ప్రతి కవిత ఆలోచించజేసేదిగా చదివి ఆ పుస్తకం ప్రతి గ్రంథం లయ గుండెను తప్పుక తాకుతుంది. చిన్న వయసు లోనే గాడత కలిగిన కవితలను సృష్టించి అందరినీ ఆలోచించ జేస్తున్న ఈ యువ కవి. మొదటి పుస్తకం తోనే ప్రభావం సృష్టిస్తున్న ఈ జ్ఞాన కళాతపస్విని అభినందిస్తు ఈ పుస్తకాన్ని అందరూ చదివి అందరినీ చదివిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

-సిరిసిల్లా
గవ్వజానీ శిక్ష
9849297958

మన చుట్టూ అనేక సంఘటనలు నిత్యం జరుగుతూనే ఉంటాయి. ఆ సంఘటనలను కొందరు మామూలుగానే చూస్తుంటారు. మరి కొందరు కాస్త మనిస్తూ వారి పని వారు చేసుకుంటూ వెళ్తుంటారు. కొందరు మాత్రమే ఆ సంఘటనల పట్ల స్పందిస్తుంటారు. అవసరమైతే వాటిని అక్షరంలోకి వాచి కవితనో, పాటనో, కథనో లేదా ఏ వ్యాసంగానో మలిచి వాటిలోని మంచి చెడుల పట్ల సమాజానికి ఒక ఎరుకను కలిగిస్తారు. అట్లా వివిధ సందర్భాలలో తమ స్పందించిన స్పందనలను అక్షర రూపాన్నివ్వడానికి పరితపించే ప్రయత్నం కొనసాగిస్తున్నది కాంన వల్లి అనితారాణి. అలా కొనసాగించిన వాటన్నింటిని 'ఆలోచన ప్రవాహం' పేరుతో తన మొదటి పవన కవితా సంపుటిని సాహితీ లోకంలోకి తెస్తున్నది.

మనిషి నిరంతరం తన మనసులో అనేక ఆలోచనలతో ప్రవహిస్తుంటాడు. అవి జ్ఞాపకాలు కావచ్చు, వివిధ సంఘటనలు పట్ల కలిగే భావోద్వేగాలు కావచ్చు. ఇంకేమైనా కావచ్చు. ఈ ఆలోచన ప్రవాహం ఒక నియంత్రణలేని అంతర్గత సంభాషణ లాంటిది. అలాంటి సంభాషణతో అనితారాణి తన అక్షరాలను కవితలుగా మార్చే ప్రయత్నం చేసింది.

"సమప్రవాహం వేదన/ఆకాశమంత ఆవేదన/ అగ్నిలా దహిస్తున్నాను/మిడిగాలిలా చుట్టూ/ భూమాతల భరించాలి/ నిలకడగా నిలిచి/ గెలిచి/ నీవేదో నిరూపించాలి/దే" (పుస్తకం తెలుపు-అక్షరాలు నలుపు)

జీవితంలో ఎప్పుడు ఏం జరుగుతుందో, ఎలాంటి ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందో అగ్నిలా దహిస్తున్న ఏమాత్రం చలించకుండా గెలవాలని, గెలిచి

నిలబడాలనే పోరాటపటిమ ఈ కవయిత్రిలో కనబడుతుంది. మనిషి మాట్లాడే మాటలు, ఆ తర్వాత, నిజ నిజాలు ఏంటో చేప యిత్రికి బాగా తెలుసు. అందుకే "కొన్ని మాటలు పెరుగన్న మాటలు, పూల బట్టలు/ గుండెలో కుంపట్టు..." అంటూ నిర్భయంగా చెప్పింది.

ఒక్కోసారి కొన్ని మాటలు జీవితాన్ని చిన్నాటి, స్పందన చేసినా కొన్ని మాటలు మాత్రం తనలో విశ్వాసాన్ని నింపి మనిషిగా తీర్చిదిద్దాయనే సత్యాన్ని కూడా తెలుపుతోంది.

"నేను ఒక అగ్ని శిలను/నీలో దోహదారిత భావనలు ఉంటే/ నా మాట తేనెల ఊట, అమృతపు మాట/ నీ అంతరంగం విషజ్వాలలు చిండుకుంటే..." అంటే తన అంతరంగాన్ని స్పష్టంగా ప్రకటించింది. అంతేకాదు, రాజకీయ అవకాశవాదుల, పురుష అహంకార లోకంలో ఇమడ లేక స్త్రీ జాతికి మరో లోకం కావాలని ఆవేదనతో నిందిస్తున్నది కవయిత్రి. "మతం-అభిమతం" అనే కవితలో మతం అంటే మానవత్వాన్ని నిర్వహించే, నచ్చి బాకం కల్గున దారిలో వెళ్ళింది. సమృద్ధి కొరకు నడిచేది అంటూ తన అభిమతాన్ని చాలా చక్కగా వ్యక్తీకరించింది.

యాభైకి పైగా కవితలు ఉన్న ఈ సంపుటిలో దాదాపు అన్ని కవితలు పవనంగా కొనసాగిన అవి సమాజం, మనుషుల పట్ల కవయిత్రికి ఉన్న ఒక భృక్యధాన్య స్పృహగా తెలియజేస్తాయి. సున్నితత్వంతో పాటు, తన ధిక్కార కూడా ఈ అక్షరాలలో కనిపిస్తున్నది. దివ్యాంగులు, అనాథల పట్ల తన చూపు స్పృహకుంది, ముఖ్యంగా సమాజంలోని స్త్రీల అసమానతలు, స్వేచ్ఛ పట్ల ఆవేదన, ఆక్రోశం మొదలుగా కనబడుతుంది.

కవయిత్రికి ఇది మొదటి సంపుటి. ఎవరైనా ఈ సందర్భంలో కాస్త తడబాటు పడడం సహజం. వస్తువు, నిర్మాణం, శైలి తదితర అంశాల పట్ల మునుముందు చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. కవిత్యం అంటే కేవలం అక్షరాల కలయిక కాదు.

భావాలను, ఆలోచనలను, అనుభూతులను ఒక లయభక్తిగా వ్యక్తీకరించే కవిత్యం. అలాంటి కవిత్వాన్ని తన ఆలోచన ప్రవాహం'లా మునుముందు చాలా శక్తివంతంగా సృష్టించాలని కోరుకుంటూ అనితారాణికి శుభాకాంక్షలు.

-బిల్లా
మహేందర్
సెల్: 9177604430

అందరం బిల్కానీలు భోంచేయటం పూర్తయింది. తర్వాత మిక్సర్ క్లీన్ బయటకు వెళ్లి భూమిపానం ముగించుకుని వచ్చారు.

"లెట్స్ స్టాప్! రచన అనేది ఓ ప్రోజెక్ట్. అది సినిమా కావచ్చు, ఇంకేదైనా కళారూపం కావచ్చు. దానికి ఖర్చు అవుతుంది. అలాగే పట్టుబడి వెనక్కి రావాలి. అప్పుడు మరో ప్రోజెక్ట్ తయారవుతుంది. కాబట్టి ఎవరికి వారు ప్రచారం చేసుకోవాలి. అందులో అనేక పద్ధతులు. కాబట్టి ఈ ఫోటోలు, ఎక్స్ క్లజింగ్ లు ఇవన్నీ పక్కన పెడదాం. ఎవరి విజ్ఞతకి వారిని వదిలేద్దాం. అన్న అన్నట్లు పాఠకులకు రచన ప్రధానం. ఈ ఫోటోలు ఎల్లకాలం ఓ రచనను ప్రమోట్ చేయలేవు. అది నిర్విధానం" అని విశ్లేషించారు. తర్వాత...

"ఇంకొంతమంది వున్నారు. వారు రకరకాల ఉద్యోగాలు చేస్తారు. లంచాలు ఇస్తారు. పుచ్చుకుంటారు. అయితే వారి మనసులు మాత్రం విశాలం. వారిలో కొందరు క్రిటిక్ లు వుంటారు. అలాగే ఫామ్ హాస్ లు కట్టించుకుంటారు. అందులో పార్టీలు ఏర్పాటు చేస్తుంటారు. వారిలో కళాపోషణ వుంటుంది. వారికి సంగీతం, ఆర్ట్, భావుకత, గడిచిపోయిన యువపు జ్ఞాపకాలు, విఫలమైన ప్రేమలు, అస్థిత్వాల వుంటాయి. వారు కూడా ఒకటి, రెండు పుస్తకాలు తీసుకురావాలనుకుంటారు. అవి చాలా అందంగా, ఖరీదుగా డిజైన్ చేసుకుంటారు. అలాంటివి డిజైన్ చేసుకుంటారు. అలాంటివి డిజైన్ చేసుకుంటారు. అలాంటివి డిజైన్ చేసుకుంటారు."

వాటిని చూచుకుని ప్రోజెక్టులా అమృతనుకోరు. అవి పెద్ద పెద్ద భవనాల లైబ్రరీల్లో మాత్రమే వుంటాయి. ఇలాంటి వాటికి కూడా సమీక్షలు రాయటానికి ప్రతి మందిని సెలెక్ట్ చేసుకుంటారు. అప్ కోర్స్, ఇంకొందరు అందులో తాము వుండాలని తమ జ్ఞాన ప్రదర్శన చేస్తారు" అని అగాడు.

"అలాంటి మహాసభాపల గురించి ఇప్పుడు మనకు అవసరమా?" అన్నాను.

"వేం? గో! మనం క్రిటిసిజం గురించి మాట్లాడేవారానుకున్నప్పుడు అన్ని కోణాలను టచ్ చేయాలి. ఇప్పుడు మనం మామూలు ప్రాధికృత గురించి మాట్లాడుకుంటే... ఇన్ని వందల, వేల ఉత్పత్తులు వస్తుంటే, ఆ సమాచారం కావాలి. అయితే పత్రికలు అంత స్పేస్ ఇవ్వలేవు. సమీక్షలు ఎప్పుడు ఇవ్వగలిగి గా క్లుప్తంగా ఉంటాయి. ఇక రెండవది, ఏ ఒక్కో ఇద్దరో తప్ప ఈ సమీక్షలకు దబ్బలు ఇవ్వరు. ఈ మధ్యకాలంలో ఒక్కో పుస్తకం మూడు

బహుమతులు ఇచ్చేవారు."

"బహుమతులు కూడా?" అంది అన్న.

"అలాంటివి పెడితేనే కదా ఉపైనాల రచనలు వచ్చి పడేది! అందులో నుండి సంపత్కరానికి సరిపోయేంత సదుకు స్థానం చేసేవారు. ఆ బహుమతి ప్రకటనలు లేకపోతే చాలామంది రాయరు. పిల్లలు, మిశ్ర ఇంకో విషయం తెలుసా? ఈ బహుమతులకు కథలు రాసేవారు ఒక్కసారి అగర్లు, పదులకొద్దీ వంపే కుటుంబాలు వున్నాయి!"

"అదేదో మహా బాబు సినిమాలో, 'మీ కుటుంబం కుటుంబం ఉన్నా తినే బిత్తెనున్నారా?' అన్నట్లు, ఇక్కడ అలాంటి వున్నారా?" అన్నాడు విదూ.

"వుంటాయి నాయనా! ఏక వ్యక్తి సైన్యంలా, వారికి దీటుగా ఒక్కరో వందలా, వేలా రాయగలవారు వున్నారు. అలాగే ఇన్ని పుస్తకాలు రావటానికి కారణం వీరికి బహుమతులు ఇవ్వటం కూడా! ఇదివరకు కొంతమంది మాత్రమే ఇచ్చేటరు. ఇప్పుడు ఏ మందలానికీ ఆ మందలం వారు, జిల్లా వారు, రాష్ట్రం వారు, కులం, ఉపకులాల వారు, మతం వారు ఇచ్చుకుంటారు, పుచ్చుకుంటారు. ఇదో మహామాయా ప్రపంచం పిల్లలా!" అన్నారాయన.

"ఇవన్నీ మాకు తెలుస్తున్నాయి. అయితే మాకు తెలుస్తున్నది గోరంత మాత్రమే అని మీలాంటి వారితో మాట్లాడుతుంటే ఆరంభమవుతోంది" అన్నాను.

"మేం? ఏ! ఒకప్పుడు సామాజిక ప్రయోజనం, సా.స్థు. అంటే సామాజిక స్పృహ, ఇలాంటి వదాల మీద గొడవలు, చర్చలు జరిగివి. ఇప్పుడు ఒకటి స్పృహ. ఎవరు ఏ క్యాంపు? ఏ ప్రాంతం? ఎవరి పేరు కింద ఎన్ని అవార్డులు వున్నాయి? ఇవన్నీ ఎవరో ఇప్పుడు ఏమిటి, మనకి మనం ఇచ్చుకుండా, మనల్ని మనం ప్రమోట్ చేసుకుంటూ అన్నది వచ్చాక... అంటారు కదా - మంచి ఎక్కువ అయితే మజ్జిగ పట్టబడుతుంది అని. అలా సాహిత్యం పలచబడింది. మనం ఇంకా మాట్లాడుకోవాల్సిన విషయాలు చాలా వున్నాయోలే" అని వాచ్ చూసుకున్నారు.

"నిష్ప్రభువున్నారా?"

"బిల్కానీ ఏదో తేడా చేసింది రా. వాయ్ తాగుండా. సరే, ఇప్పుడు మీరు మనసుని కంట్రోల్ చేసుకుని క్రిటిక్ అవతారం ఎత్తాలి అనుకుంటున్నారా? అది చెప్పండి. అందుకాలం నేనే సభికి హాజరు కావాలి. రాయన."

"ఉన్న అవతారాలు చాలా గురూజీ! మేం కొత్త అవతారాలు ఎత్తనవసరం లేదు.

ఈ పుస్తకాలను అర్థం చేసుకునేంత జ్ఞానం మాకు లేదు. ముఖ్యంగా ఈ కవిత్య పుస్తకాల్లో కవిత్యం చూస్తుంటే బతుకు మీద విరక్తి వుంటుంది. అందుకని కొంతకాలం వీటికి దూరంగా వుండాలనుకుంటున్నాం" అన్నాను.

"అవునా పిల్లలూ! మనసుల మీద పడే ప్రభావాలు జీవితాంతం వుంటాయి. చేరుద్రపు పుస్తకాలు చదివి మనసుల్ని మలిపి చేసుకోవద్దు. మాకంటే అలవాటయ్యాయి. మేం హంస లాంటివాళ్ళం... పాలు తాగి నీళ్ళు పడలేస్తాం" అన్నాను.

"మేం కూడా ఆ స్థాయికి ఎదగాలని దీవించండి!"

- వి.చంద్రశేఖర అజాడ్
92465 73575

మయూరపు రెక్కల్లో కవిత్వ తాత్విక దర్శనం

మయూరం అంటే నెమలి.

భారతీయ సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంప్రదాయాల్లో నెమలి కేవలం ఒక పక్షి కాదు. అది సౌందర్యానికి, పర్యాయపు పరపకానికి, నూతన వైతన్యానికి, శృంగార భావనకు, ఉల్లాసానికి ప్రతీక. నెమలి పురివిప్పి నప్పుడు ప్రకృతి తన సౌందర్యాన్ని తానే అవిష్కరించుకున్నట్లుంటుంది. అయితే మహాకవి గుంటూరు శేషేంద్ర శర్మ కవిత్వంలో మయూరం ఈ సహజ సౌందర్య పరిమితిని దాటి, కవి అంత రంగానికి, స్వేచ్ఛాకాంక్షకు, సృజనాత్మక వైతన్యానికి, సౌందర్య సృష్టాకు, సామాజిక ధర్మాగ్రహానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది.

శేషేంద్ర రచించిన 'నేను నా నెమలి' (Me and My Peacock) అనే కృతి 1975లో తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషల్లో వెలువడింది. అనంతరం అది ఆయన విస్తృత కవితా ప్రణాళికలో భాగంగా 'అధునిక మహాభారతం'లో 'మయూర పర్వము'గా స్థానం పొందింది. ఈ పర్వం ఒక కవి తనను తాను చూసుకునే అద్దం మాత్రమే కాదు; తన కవితాన్ని, తన కాలాన్ని, తన సమాజాన్ని, తనకు పూర్వం ఉన్న మహాకవులను, ప్రకృతిని, మరణాన్ని, సాహిత్య శాస్త్రాన్ని ఒకేసారి దర్శించుకునే తాత్విక కవితా ప్రపంచం.

'మయూర పర్వము'లో ప్రకృతి-సౌందర్యం-అత్యవైతన్యం-సామాజిక ధర్మాగ్రహం-మానవత-కవి కవితత్వం ద్వారా పొందే శాశ్వత స్థానం-విశ్వసాహిత్య సంబంధం-కవి ప్రకృతి వికత్వం వంటి అనేక అంశాలు పరస్పరం ముడిపడి ఉన్నాయి. అందువల్ల ఇది కేవలం మయూర ప్రతీక చుట్టూ తిరిగి కవిత్వం కాదు; కవి అంటే ఎవరు? కవిత్వం ఎందుకు? కవి సమాజంతో ఏ సంబంధం కలిగి ఉందా? మరణానంతరం కూడా కవి తన కవితత్వం ద్వారా ఎలా జీవిస్తాడు? ప్రకృతిలో కవికి ఉన్న స్థానం ఏమిటి? అనే ప్రశ్నలకు శేషేంద్ర తన కవితత్వం ద్వారా అందించిన తాత్విక సమాధానం దౌరుకుతుంది. 'మయూర పర్వము' తొలి సర్గ ఒక విశిష్టమైన ముక్కకంతో ప్రారంభమవుతుంది:

"మయూరపు ఎన్నో ఇతివృత్తాలతో చేసిన ఒక పుత్రం"
మనషి ఎన్నో రంగుల గాలిపటాలు ఇరుక్కుని వేలాడే సంక్రాంతి పుత్రం

సంఖం బాణం తప్పించుకుని పారిపోతున్న హరిణం
లోకం మనిషి సృష్టించుకునే స్వప్నం?"

ఈ ముక్కలలో మయూర-మనషి -సంఖం-లోకం అనే నాలుగు జీవన సత్యాలు శేషేంద్ర ప్రతీకాత్మకంగా అవిష్కరించాడు.

"మయూరపు ఎన్నో ఇతివృత్తాలతో చేసిన ఒక పుత్రం" అనే వాక్యంలో మయూరపు కాలగమనానికి, జీవన చక్రానికి, అనుభవాలు నిరంతర ప్రవాహానికి ప్రతీక. మయూర చుట్టూ కాలం తిరుగుతున్నట్లే, మనషి జీవితం అనేక ఇతివృత్తాలతో ఒక సమగ్ర పుత్రంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది.

"మనషి ఎన్నో రంగుల గాలి పటాలు / ఇరుక్కుని వేలాడే సంక్రాంతి పుత్రం" అనే రూపకం మరింత లోతైనది. సంక్రాంతి గాలిపటాలు అనందం, ఆశ, ఆకాంక్ష, స్వేచ్ఛలకు ప్రతీకలు. కానీ అవే గాలిపటాలు చెట్టుకొమ్మల్లో చిక్కుకుని వేలాడేప్పుడు స్వేచ్ఛను కోల్పోతాయి. మనషి జీవితంలో కోరికలు, సంబంధాలు, బాధ్య

తలు, అనుభవాలు, ఆశలు, భయాలు కూడా అలాంటి రంగురంగుల గాలి పటాలే. వాటిని ఎగిరేస్తూ చివరకు వాటిలోనే తాను చిక్కుకుపోయే జీవి మనషి.

"సంఖం బాణం తప్పించుకుని పారిపోతున్న హరిణం" అనే రూపకం సంఖం యొక్క అందనితనాన్ని సూచిస్తుంది. సంఖం కోసం మనషి నిరంతరం పరుగెడతాడు; కానీ అది చేతికి చిక్కిపోతే మరో దిశకు పారిపోతుంది. సంఖాన్నేపటి మానవ జీవితంలోని అంతటినీ పరుగుగా ఇక్కడ కనిపిస్తుంది.

"లోకం మనషి సృష్టించుకునే స్వప్నం" అనే చివరి వాక్యం ఈ ముక్కకానికి తాత్విక శిఖరం. మనషి తన ఆలోచనలు, ఆశలు, భయాలు, అనుభవాలు, ఊహలతో తన చుట్టూ ఒక ప్రపంచాన్ని నిర్మించుకుంటాడు. ఈ విధంగా శేషేంద్ర వాస్తవం-స్వప్నం మధ్య ఉన్న సరిహద్దును ప్రశ్నిస్తాడు.

ప్రకృతి సౌందర్యం -కవితానికి తొలి ప్రేరణ
శేషేంద్ర కవిత్వంలో ప్రకృతి కేవలం దృశ్యమాత్రం కాదు; అది కవితానికి ప్రేరణ, భావానికి భాష, సౌందర్యానికి ప్రతీక. ఆయన ప్రకృతిని చూస్తాడు; అంతకంటే ముఖ్యంగా ప్రకృతిలోని సౌందర్యాన్ని తన అంతరంగంలోకి ఆహ్వానించి కవితగా మలుస్తాడు.

అందుకు ఈ పంక్తులు చక్కని ఉదాహరణ:
"మట్టి పచ్చింది కోకిల తోటల్లో తిరిగి పోకిల"
తెచ్చింది పాథేయంగా ఒక మాట
ఈ పాటసారికి ఒక తియ్యటి పాట!
ఎంత అందంగా పూచాయి ఈ అడవిచెట్లు

గిరల కురుల్లో గోమేధికాలు కురిసినట్లు."
కోకిలను "బాటసారికి తియ్యటి పాట" అనే పాథేయాన్ని తీసుకొచ్చే సౌందర్యదూతగా శేషేంద్ర చిత్రించాడు. అడవిచెట్లు పుష్పాలను "గిరల కురుల్లో గోమేధికాలు కురిసినట్లు" అనడం ద్వారా పరస్పరం నల్లని కురులపై ఎర్రని పుష్పాలు ఆభరణాల్లా మెరుస్తున్న దృశ్యాన్ని సృష్టించాడు.

"కోకిల-పోకిల", "మాట-పాట" వంటి ప్రాసలు ఈ కవితా భాగానికి మహర్షాన్ని, లయాత్మకతను అందిస్తున్నాయి. ఇక్కడ ప్రకృతి దృశ్యం క్రమంగా క్రాంతమైన కవితా దృశ్యంగా మారుతుంది.

కవి హృదయం - యుగానికి జెండా
రెండో సర్గలో కవి తన హృదయాన్ని ఒక జెండాగా ఆకాశంలో ఎగురవేస్తాడు:

"ఇప్పుడు నా హృదయాన్ని ఆకాశమేడల్లోకి ఎగిరేసి నన్నొక జెండాగా ప్రతిష్ఠించుకున్నాను"
అడుగో చూడండి గాలుల్లో ఎగురుతున్న ఆ రంగుల పేలిక!
అది ఈ యుగానికి నాలిక?"

ఇక్కడ "జెండా" స్వేచ్ఛకు, అత్యుగ్రహానికి, పోరాటస్ఫూర్తికి ప్రతీక. గాలిలో ఎగిరే "రంగుల పేలిక" కవి హృదయంలోని అనేక భావోద్వేగాలకు, ఆశయాలకు, అనుభవాలకు దృశ్య రూపం.

"అది ఈ యుగానికి నాలిక" అనడం ద్వారా శేషేంద్ర కవి పాత్రను స్పష్టికరిస్తాడు. కవి తన వ్యక్తిగత అనుభూతులకే పరిమితం కాదు; తన కాలపు వైతన్యానికి స్వరం. తన కాలపు బాధ, ఆకాంక్ష, ఆవేదన, స్వేచ్ఛ, తిరుగుబాటు తన కంఠం ద్వారా పలకాలని కోరుకునే వాడే యుగ కవి.

కవిత్వం ఆలోచనకు, జీవన జాగృతికి సాధనం
శేషేంద్ర తన కవితాన్ని కేవలం ఆహ్వానించమని కాదు, ఆలోచిం

చమని కోరుతాడు:
"వినండి నా మాటలు-విని విని ఆలోచనా దంతాలతో నమిలి నమిలి"

నా మాటల లోతులో మునిగి పోండి!
ఎవడు చచ్చి మన జీవితాల్లో పూలు పూలుచిరాడే వాడి భాష చిరంజీవి...."
"ఆలోచనా దంతాలతో నమిలి" అనే రూపకం శేషేంద్ర కవిత్వ స్వభావాన్ని తెలియజేస్తుంది. ఆయన కవిత్వం పైపైన చదివి పదిలేయ దగినది కాదు; దాని అంతరార్థంలోకి ప్రవేశించాలి. కవిత్వం పారకూడిన ఆలోచింప జేయాలి, అంతరంగాన్ని కదిలించాలి.

"ఎవడు చచ్చి మన జీవితాల్లో పూలు పూలుచిరాడే వాడి భాష చిరంజీవి" అనే భావంలో కవి త్యాగం, ప్రణాహితం, కవిత్వం కాలాతీతంగా నిలిచే గుణం ఒకటవుతాయి. కవి శరీరం నశించినా, ప్రజల జీవితాల్లో పూలు పూలుచే అతని భాష అంతరంగంలోకి ఆహ్వానించి కవితగా మలుస్తాడు.

తన కవిత్వ స్వరూపాన్ని తానే నిర్వచించుకుంటూ శేషేంద్ర ఇలా అంటాడు:
"శేషేంద్ర నీ పాటకు రోజూ ఒక పునర్వస్తు నీ పాటకు ఈ జగమే ఒక రూపాంతర చేతన ఈ దేశాని భండాలతో భూమి కుటుంబం అనుకునేదెప్పుడనే నీ స్వాప్నిక యాతన?"

ప్రేమ నీ మంత్రం హృదయం నీ పీఠం
ఓ శేషేంద్ర నీవే ఒక ప్రేమ లోక దేవతవు నీ కోసం ఒక కోవెల నిర్మించావనుకుంటే చెట్టునాటి కామ్యునికాడ్ కోకిల పెడితే చాలు!"

ఈ పంక్తుల్లో శేషేంద్ర కవితానికి కేంద్రబిందువుగా ప్రేమను ప్రతిష్ఠించాడు. ఆ ప్రేమ వ్యక్తిగత ప్రేమను దాటి విశ్వమానవ ప్రేమగా పరిణమిస్తుంది. దేశాలు, కులాల దాటి "భూమి కుటుంబం" అనే భావన వైపు కవి ప్రయాణిస్తాడు.

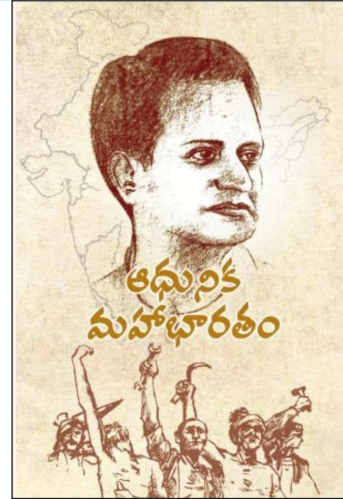
"హృదయం నీ పీఠం" అనే వాక్యం కవి కవితానికి అంతరంగం కావాలి అలయం అని సూచిస్తుంది. "చెట్టునాటి కామ్యునికాడ్ కోకిల పెడితే చాలు" అనే ప్రతీకలో ప్రకృతి, సంగీతం, కవిత్వం ఒకటవుతాయి. కవికి రాలి గుడి ప్రాసం రం లేదు; ప్రకృతిలో స్వేచ్ఛగా పలికే కోకిల గానం చాలు అదే అతని కవితా మందిరం.

శేషేంద్ర ప్రకృతి దృష్టిలో వనంతం కేవలం ఋతువు కాదు; అది సృజనాత్మక పునర్జన్మ:

"వనంతం అంటే కోకిలల పాఠశాల పక్షుల సంగీత అకాడమీ ఒక్కో పక్షి మెయ్యేసి పాటలుగా రూపాంతరాలు పొందే ఋతువు అందుకే లోకం ఎప్పుడూ ఒక కొత్త వనంతం కోసమే నిరీక్షిస్తూ ఉంటుంది."

"కోకిలల పాఠశాల", "పక్షుల సంగీత అకాడమీ" అనే రూపకాలు శేషేంద్ర ఊహాశక్తికి నిదర్శనం. వనంతం ఇక్కడ ప్రకృతిని పునరాజీవనానికి మాత్రమే కాదు, కళ్ళలోని సృజనాత్మక పునర్జన్మనానికి కూడా ప్రతీక.

"ఒక్కో పక్షి మెయ్యేసి పాటలుగా రూపాంతరం పొందే ఋతువు" అనడం ద్వారా వనంతాన్ని సృజనకు,

నూతనత్వానికి, జీవచైతన్యానికి ప్రతీకగా నిలిచాడు. "లోకం ఎప్పుడూ ఒక కొత్త వనంతం కోసమే నిరీక్షిస్తూ ఉంటుంది" అనే ముగింపు ప్రతి

యంగం కొత్త ఆశను, కొత్త వైతన్యాన్ని, కొత్త సృష్టిని కోరుకుంటుందనే తాత్విక భావనను అందిస్తుంది.

ప్రకృతి సౌందర్యం నుంచి సామాజిక ధర్మాగ్రహం వరకు శేషేంద్ర కవితాన్ని కేవలం సౌందర్యకవిత్వంగా చూడటం మాత్రమే కాదు, ఆయన కవిత్వంలో ప్రకృతి సౌందర్యం ఎంత బలంగా ఉందో, సామాజిక స్పృహ కూడా అంతే బలంగా ఉంది.

మయూరం అంటే నెమలి. భారతీయ సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంప్రదాయాల్లో నెమలి కేవలం ఒక పక్షి కాదు. అది సౌందర్యానికి, పర్యాయపు పరపకానికి, నూతన వైతన్యానికి, శృంగార భావనకు, ఉల్లాసానికి ప్రతీక. నెమలి పురివిప్పి నప్పుడు ప్రకృతి తన సౌందర్యాన్ని తానే అవిష్కరించుకున్నట్లుంటుంది. అయితే మహాకవి గుంటూరు శేషేంద్ర శర్మ కవిత్వంలో మయూరం ఈ సహజ సౌందర్య పరిమితిని దాటి, కవి అంత రంగానికి, స్వేచ్ఛాకాంక్షకు, సృజనాత్మక వైతన్యానికి, సౌందర్య సృష్టాకు, సామాజిక ధర్మాగ్రహానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది.

పేదరికం, ఆకలి, దోపిడీ, అసమానత, అధికార దుర్వినియోగం, శ్రమజీవుల జీవితం వంటి సామాజిక వాస్తవాలు ఆయన కవిత్వంలో ప్రతిధ్వనిస్తాయి. "గొర్రెల్లా" కావ్య వస్తువుకు ప్రేరణ విమలని నేను శేషేంద్రను ప్రశ్నించినప్పుడు, దేశంలో ఉన్న దారిద్ర్యం, అసహాయులుగా ఆకలితో చచ్చిపోయే అనంభ్యాక జనం అని ఆయన సమాధానమిచ్చారు. ఈ సమాధానం ఆయన కవిత్వంలోని సామాజిక బాధ్యతను స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది.

అందువల్ల శేషేంద్రకు కవి అంటే కేవలం సౌందర్యాన్ని ఆహ్వానించే వ్యక్తి కాదు; సమాజపు బాధను చూసి స్పందించే వైతన్యశీలి.

ఇదవ సర్గలో శేషేంద్ర కవి స్వరాన్ని గర్వనా ప్రతిష్ఠిస్తాడు:
"గర్జించు ఓ శేషేంద్ర నిర్భయంగా గర్జించు"
దిశలు బ్రద్రలయ్యేలా గర్జించు? ఓ శేషేంద్ర ఓ శేషేంద్ర దేశభాష బంధాలను ఢిక్కరించి తెంచుకో మానవ దేహాలయ దేవత మనషిని దర్శించుకో నీ రగిలే గుండెలతో నీరాజు మిచ్చుకో"

"గర్జించు" అనే పదం ఇక్కడ కేవలం శబ్దం కాదు; అన్యాయం, అసత్యం, దోపిడీ, మానవ అవమా

నంపై కవి పలికే నిర్భయ స్వరం.
"మానవ దేహాలయ దేవత / మనషిని దర్శించుకో" అనే భావం శేషేంద్ర మానవతా తత్వానికి కేంద్రబిందువు. మనషిలోనే దైవత్వాన్ని దర్శించే దృష్టి ఇది. కాబట్టి కవిత్వం మానవుడి గౌరవాన్ని కాపాడే ధర్మస్వరంగా ఉండాలి.

అదే ధర్మాగ్రహం మరింత స్పష్టంగా ఇలా వ్యక్తమవుతుంది:
"బాధితుల కన్నాలో నిల్చుని దర్శించు జీవితాన్ని నిగ్గుదీచి దేవుడికైనా మ్రొక్కు మ్రొక్కిన చేతిని కూడా మ్రొంగి మనషికి మాత్రం మ్రొక్కుకో"
బాధితుల మధ్య నిలబడటం ద్వారా జీవిత వాస్తవాన్ని తెలుసుకోవాలని కవి చెబుతున్నాడు. దేవుడి ముందు విన యుంగా తలవంచ చినా, మనషిని దోపిడీ చేసే శక్తి ముందు

మాత్రం తలవంచ కూడదనే అత్యగ్రహ సందేశం ఇందులో ఉంది. ఆరవ సర్గలో నెమలి కేవలం కవితా ప్రతీకగా కాక, కవి జీవితంలో భాగస్వామిగా ప్రత్యక్షమవుతుంది.

"ఒక యింట్లో ఒక తోట-ఆ తోటలో ఒక నెమలి?..."
నేనెక్కడంటే అక్కడికి వస్తుంది... నేను వ్రాసుకుంటూనే, చదువు కుంటూనే దాన్ని గుర్తించకపోతే నా పైజామా తన ముక్కల్తో లాగుతుంది..."

ఇక్కడ నెమలి కవి జీవితానికి వెలుగుల ఉన్న ప్రకృతి వస్తువు కాదు. అది కవి అంతరంగంతో అనుబంధం వెంచుకున్న ఆత్మీయ జీవి. కవి రాస్తూన్నప్పుడు, చదువుతున్నప్పుడు తన ఉనికిని గుర్తు చేస్తూ, అతని సృజనాత్మక జీవితం లో భాగమవుతుంది. ఇక్కడి నుంచే శేషేంద్ర జీవితం-మరణం, వాస్తవం-స్వప్నం మధ్య ఒక విచిత్రమైన కవితా ప్రయాణాన్ని ప్రారంభిస్తాడు.

"ఒక రోజు నేను చచ్చిపోయాను" అని చెబుతూ, తన గదిలో తన శరీరం చుట్టూ ఏడుస్తున్న మనుషుల లను, మెల్లగా వస్తున్న నెమలిని తాను చూస్తున్నట్లుగా వర్ణిస్తాడు. ఈ దృశ్యం మరణాన్ని ఒక అంతిమ విరామంగా కాక, అత్యుపరి శీలనకు ఒక కవితా ద్వారా ఒక మార్పుగా చూడాలి.

జీవితం ఒక కలా? కలే ఒక జీవితమా? అనే ప్రశ్నల మధ్య కవి తన జీవితాన్ని, తన సాహిత్యాన్ని, తనకు ప్రీతిపాత్రమైన రచయితలను, తన సృజనాత్మక ప్రయాణాన్ని తిరిగి దర్శించు కుంటాడు.

విశ్వసాహిత్యంలో శేషేంద్ర సంభాషణ
ఈ అత్యుపరిశీలన క్రమంలో మోహనా, పాల్కి, కామూ, కాఫీ, భవభూతి, ప్లేటో, ఇలియట్, పాడ్లో నెరూడా వంటి అనేక మంది రచయితలు, మేధావులు కవి జ్ఞాపకంలో ప్రత్యక్షమవుతారు.

విదో, ఎనిమిదో సర్గల్లో శ్రీశ్రీ, రింబో తదితరులతో కవి ఊహాత్మక సంభాషణ సాగిస్తాడు. ముఖ్యంగా రింబోతో కలిసి నడుస్తున్న దృశ్యంలో ప్రపంచ సాహిత్యంలోని అనేక మహామేధావులు ఒక మహా కవితా ఊరేగింపులా కనిపిస్తారు:

భవభూతి, కోక్, లియోనార్డో నెరూడా, మెకలెంజీలో, బోద్లెర్, లుకాస్

మల్ట్రో, కాల్డిడాను, ఇలియట్, పౌండ్, జార్జ్ కాంటాయనా, గాలిబ్, కృష్ణరాయలు, సౌదా, మిర్, ఎరన, త్రీనాథుడు, లోర్కా, ఇక్బాల్, రోదే, రిల్కే, విర్జిల్, పికాసో, సోక్రటీస్, జీసస్, కవబాటా, కవఫీ, సెఫెరిన్... ఇలా అనేక మంది సాహిత్య, కళా, తాత్విక మహానీయులు శేషేంద్ర కవితా ప్రపంచంలో ప్రవేశిస్తారు.

ఈ విస్తృతమైన పేర్ల పరంపర కేవలం పాండిత్య ప్రదర్శన కాదు. శేషేంద్ర తనను తెలుగు సాహిత్య పరిమితుల్లో మాత్రమే కాక, విశ్వ సాహిత్య పరంపరలో ఒక కవిగా చూసుకున్నాడనే విషయాన్ని ఇది సూచిస్తుంది. భారతీయ సాహిత్య సంప్రదాయాన్ని, పాశ్చాత్య సాహిత్యాన్ని, ప్రపంచ కవితాన్ని తన కవితా వైతన్యంలో కలిపే విశాల దృష్టి ఇందులో కనిపిస్తుంది.

కవి మరణిస్తాడు - కవిత్వం నిలుస్తుంది
తన కవిత్వం గురించి శేషేంద్ర అత్యంత విశ్వాసంతో ఇలా అంటాడు:
"ఓ శేషేంద్ర వేటాపు ధరించి వచ్చావు మాతృగర్భం నుంచి ఈ లోకంలోకి"

పాదుతున్నావు నీ స్వరమంతా పూరించి వేటాపులోకి... నీ స్వరాలు ఫలస్థాయి నీ పాట బజ్జాల్లో పడవరేవుల్లో పొలాల్లో సహజ భీజాలు చల్లుతుంది నీ పాటలు కార్మికులు కర్షకులు సైనికులు నావికులు పాడుతారు చెట్లు పూచేలా పాడుతారు ...

నీ స్వరాలు ఫలస్థాయి నీ పాటలు నిలుస్తాయి ఇక్కడ "పాట"కు "భీజం" అనే రూపకం అత్యంత అర్థవంతమైనది. భీజం నేలలో పడితే మొలకెత్తి చెట్లవుతుంది. అలాగే కవిత ప్రజల హృదయంలో పడితే ఆలోచనగా, వైతన్యంగా, గానంగా, జీవన విలువగా మొలకెత్తుతుంది.

కవి శరీరం మరణించవచ్చు; కానీ అతని కవిత ప్రజల నోట పాటగా మారితే అతని సృజనాత్మక జీవితం కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. కవి తేకపోయినా అతని కవిత్వం ప్రజల హృదయాల్లో జీవిస్తూనే ఉంటుందనే భావనను మయూర పర్వం బలంగా వ్యక్తం చేస్తుంది.

వనజ్యాల ఎకో లీనమయ్యే కవి-కవి. -ప్రకృతి వికత్వం మయూర పర్వపు చివరి దృశ్యం అత్యంత ప్రతీకాత్మకమైనది. రింబోతో పాటు ముందుకు సాగుతున్న శేషేంద్ర ఒక వనజ్యాల వైపు వెళ్తాడు:
"నేను ముందున్న వనజ్యాల వైపు వెళ్తున్నాను, వెళ్తున్నాను, వనజ్యాల నన్ను అడ్డగించలేదు; అందులోకే వెళ్లిపోయాను. నన్ను తనలోకి తీసుకుంది. నేను లేదు. వనజ్యాల ఉంది."

ఇది కేవలం మరణ దృశ్యం కాదు. వ్యక్తి నుంచి విశ్వంలోకి, కవి నుంచి ప్రకృతిలోకి, "నేను" నుంచి "మనస్సు" లోకి కలిసిపోయే బహుభావానికి ప్రతీక. ప్రకృతిని జీవితాంతం ప్రేమించిన కవి చివరికి ప్రకృతిలోనే లీనమవుతాడు. కవి తన వ్యక్తిత్వాన్ని కోల్పోవడం ద్వారా ప్రకృతిలో సళించడు; ప్రకృతిలో భాగమై మరింత విశాలమైన ఉనికిని పొందుతాడు.

అతని వెనుక వచ్చిన మహాకవులు కూడా పుష్ప పుష్పల్లో లీనమవుతారు. ప్రతి ఏప్రిల్లో వనజ్యాల ఎర్రగా విరబావుంది. లక్షల పూలు గొంతులు విప్పి పాడుతున్నట్లుగా కవి ఊహిస్తాడు. ఇక్కడ కవి మరణం ప్రకృతి పునరుజ్జీవనంగా మారుతుంది.

అందుకే చివరికి వచ్చే ,
"రండి మా గుమ్మానికి తోరణాలుకండి"

-సబ్బని లక్ష్మీ నారాయణ 8985251271

మానవ జీవితాన్నొక మహాత్మ్యం చేయండి"
అనే ఈ పిలుపు మయూర పర్వపు తాత్విక ప్రయాణానికి సార్థక ముగింపు. మరణాన్ని చూసిన కవి జీవితాన్ని ఉత్సాహంగా చూడమంటాడు. సమాజంలోని అన్యాయాన్ని ప్రశ్నించిన కవి బాధల మధ్య కూడా సౌందర్యాన్ని నేషణను కొనసాగిస్తాడు. ప్రేమను తన మంత్రంగా ప్రకటిస్తాడు. ప్రకృతిలో లీనమయ్యే కవి మానవ జీవితాన్ని మహాత్మ్యంగా మార్చాలని పిలుపు నిస్తాడు.

'మయూర పర్వము' శేషేంద్ర కవితానికి ఒక ప్రతీకాత్మక దర్శనం. ఇందులోని కవి మయూరం కేవలం ప్రకృతి సౌందర్యానికి ప్రతీక కాదు; అది కవి అంతరంగానికి, స్వేచ్ఛాకాంక్షకు, సృజనాత్మక వైతన్యానికి, సౌందర్యసృష్టాకు ప్రతీక.

తొలి సర్గలో జీవితం-స్వప్నం-సంఖం-లోకం గురించి తాత్వికంగా ఆలోచించిన కవి, ప్రకృతి సౌందర్యంలో తన కవితాన్ని ప్రేరణను పొందుతాడు. రెండో సర్గలో తన హృదయాన్నే యుగానికి జెండాగా ఎగురవేస్తాడు. కవితాన్ని ఆలోచనకు, జీవన జాగృతికి సాధనంగా భావిస్తాడు. ప్రేమను తన మంత్రంగా, హృదయాన్ని తన పీఠంగా ప్రకటిస్తాడు. వనంతాన్ని సృజనాత్మక పునర్జన్మకు ప్రతీకగా నిలుపుతాడు.

సామాజిక వాస్తవాలను దర్శించి నప్పుడు అదే కవి ధర్మాగ్రహంతో గర్జిస్తాడు. బాధితుల పక్షాన నిలబడమని, దోపిడీ ముందు తలవంచవద్దని చెబుతాడు. నెమలితో తన అనుబంధం ద్వారా ప్రకృతిని తన అంతరంగ సహచరిగా చేసుకుంటాడు. మరణాన్ని ఎదుర్కొంటూ తన సాహిత్య ప్రయాణాన్ని తనకు పూర్వం వచ్చిన ప్రపంచ మహాకవులను స్మరించుకుంటాడు. విశ్వసాహిత్యంతో తన కవితానికి ఉన్న సంబంధాన్ని అవిష్కరిస్తాడు.

చివరికి వనజ్యాలలో లీనమవుతూ "నేను లేదు - వనజ్యాల ఉంది" అనే స్థితికి చేరుకుంటాడు. వ్యక్తి లయ మాత్రమే కాదు; కవి విశ్వంలోకి, ప్రకృతిలోకి, తన కవిత్వం ద్వారా కాలాతీతమైన కీర్తిని ప్రవేశించే ప్రతీకాత్మక పరిణామం. కవి శరీరం అంతరంగ చవచ్చు; కానీ అతని పాట ప్రజల జీవితాల్లో భీజాలుగా మొలకెత్తి, తరతరాల గొంతుల్లో గానమై నిలుస్తుంది.

అందువల్ల 'మయూర పర్వము' కేవలం శేషేంద్ర అత్యుత్కృష్ట కవిత్వం కాదు; ప్రకృతి, సౌందర్యం, ప్రేమ, మానవత, స్వేచ్ఛ, సామాజిక వైతన్యం, ధర్మాగ్రహం, విశ్వసాహిత్య దృష్టి, కవికి ప్రకృతిలో ఉన్న అంతరంగ అనుబంధం, తరతరాలకూ స్ఫూర్తినిచ్చే కవిత్వం, విశ్వంతో అతని అనుబంధాన్ని అవిష్కరించే సమగ్ర తాత్విక కవితా ప్రస్థానంగా నిలుస్తుంది.

మయూరం పురివిప్పినప్పుడు దాని రెక్కల్లో అనేక రంగుల కనిపించినట్లే, శేషేంద్ర 'మయూర పర్వము'లో కవితాన్ని అనేక పాఠాల్లా దర్శనమిస్తాయి. ఆ రెక్కల ప్రతి రంగు ఒక భావం; ప్రతి భావం ఒక జీవన సత్యం; ప్రతి జీవన సత్యం ఒక కవితా తత్వం. అందుకే 'మయూర పర్వము' శేషేంద్ర కవిత్వపు పురివిప్పిన నెమలి మాత్రమే కాదు ఆయన సమగ్ర కవితా తాత్వికతకు ఒక సజీవ ప్రతిరూపం.

(మహా కవి గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ శత జయంతి ప్రారంభ సందర్భంగా 20-10-2026 నుండి 20-10-2027 నందరంగా).

నీతిని బోధించే కథలు 'మనుష్యుల మనస్తత్వాలు'

పుస్తకావిష్కరణలో పెద్దారి వెంకటరావు, పాత్తూరి జయలక్ష్మి, పాత్తూరి సుబ్బారావు, డా. కె.వి.రమణచారి, పులివర్తి కృష్ణమూర్తి, వై.రామకృష్ణారావు, వంశీ రామరాజు, మార్టి జానకిరావు చౌదరి తదితరులు

హైదరాబాద్, అక్టోబర్ 21: (నేటికడం ప్రతి నిధి): సమాజంలోని విశిష్ట మనుషుల స్వభావా

లకు అద్దం పడుతూ, నీతిని బోధించే కథలు 'మనుష్యుల మనస్తత్వాలు' సంపుటిలో ఉన్నాయిని ప్రభుత్వ పూర్వ సలహాదారు డా.కె.వి.రమణ అన్నారు. శ్రీ త్యాగరావు గానసభలోని కళాసభ్యులూపు కళావేదికపై జి.వి.ఆర్. ఆరాధన కల్పారం ప్లాండ్షెన్ నిర్వహణలో, త్యాగరావు గానసభ సౌజన్యంతో సాహితీరసం పత్రిక సంపాదకులు పాత్తూరి సుబ్బారావు రచించిన ఈ కథాసంపుటి అవిష్కరణ సభ నిర్వహించారు. డా.కె.వి.రమణ పుస్తకాన్ని అవిష్కరించి మాట్లాడారు. ప్రభుత్వ సమాచార శాఖలో అధికారిగా పనిచేసిన సమయంలో పరిచయమైన పలువురి స్వభావాలను నిశితంగా పరిశీలించి సుబ్బారావు ఈ కథలు రాశారని, నేటితరం వీటిని చదవాల్సిన అవసరం ఉందని పేర్కొన్నారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన ప్రముఖ ఆధ్యాత్మికవేత్త పులివర్తి కృష్ణమూర్తి మాట్లాడుతూ... పాత్తూరి సుబ్బారావు సాహితీ పత్రికను నిర్వహిస్తూ ఎంతోమ

(కథానిక)

5440004010

తెలంగాణ రచయితల సంఘం జంట నగరాల శాఖ
ప్రతి వారం 'జూమ్'లో నిర్వహిస్తున్న

